

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
FARG'ONA DAVLAT UNIVERSITETI

**FarDU.
ILMIY
XABARLAR**

1995-yildan nashr etiladi
Yilda 6 marta chiqadi

**2024/6-SON
ILOVA TO'PLAM**

**НАУЧНЫЙ
ВЕСТНИК.
ФерГУ**

Издаётся с 1995 года
Выходит 6 раз в год

F.Babadjanov	
O'zbek tilida ish yuritish tizimining shakllanishi va uning mustaqillik davridagi taraqqiyoti	637
Э.Х.Мустаева	
Риторическая компетенция как основа формирования профессиональной коммуникации в условиях цифровизации	641
З.А.Низомитдинова	
Сравнительная идентификация гендерного дискурса в медиасреде	647
Н.М.Каримова	
Эволюция художественного языка В. Распутина и Х. Дустмухаммада: этапы и особенности	652
Ш.Н.Саминжонова	
Современные подходы исследования когнитивных единиц языка сети интернет	657
М.Э.Турсунова	
Влияние глобализации на язык молодежи на примерах англицизмов	663
Э.И.Ибрагимова, З.Т.Исаева	
Ключевые направления эволюции русского языкознания в XXI веке: возникновение научных парадигм	666
З.Т.Исаева	
Комплексный анализ парадигматических и синтагматических структур	672
Д.О.Турдалиев	
Теория лингвистической относительности и её отражение в повести теда чана «История твоей жизни»	678
Н.Т.Ходжаева	
Современные методы преподавания русского языка как иностранного: технологии, подходы, практическая значимость	681
В.Гимадетдинова	
Анализ лингвокреативных стратегий современного медиатекста	684
Э.А.Абдуллаева	
Социокультурный анализ межкультурных коммуникаций	688
Б.Х.Абдуллаева	
Трансформация фразеологизмов в русском языке XXI века	693
У.М.Юлбарсова	
Лингвокультурные различия в восприятии концепта "Дом" у русских и узбеков	697
М.Т.Abdupattoyev	
Poetik sintaksis: ekspressiv va ekstralingvistik vositalar talqini	700
F.H.Islomova	
Matn yaratish malakasini rivojlantiruvchi metodlar	704
A.R.Dadajonov, I.T.Xojaliyev	
Muhokama nutq tipining til tizimida tutgan o'rni	707
G.A.Asomiddinova	
Stefan Sveygning "Ayol hayotidan yigirma to'rt soat" novellasida inson ruhiy olamining talqini	711
Sh.T.Axmadjonova	
Ingliz va o'zbek tillarida badiiy uslubning o'ziga xos xususiyatlari	714
Sh.G.Akbarova	
Nazar eshonqulning "Tobut" va Alber Kamyuning "Vabo" romanlarining qiyosiy tahlili	717
Д.С.Усмонова	
Аксиология языка: как ценности формируют фразеологию и культурное сознание	722
A.I. Saminov	
Oksyumoron komponentlarining mazmuniy munosabati	727
M.T.Xalilova	
Zamonaviy tilshunoslikda sintaktik sathdagi mazmuniy munosabatlarning o'rganilishi xususida	732
N.A.Quldashev	
Raqamli asrda til va identifikatsiya: ijtimoiy media, online muloqot va tildan foydalanish.	736
Г.Н.Давлятова, Г.М.Мамаджанова	
Фреймовое представление лингвокультурологических единиц	739

UO'K: 811.512.133'373.21

RAQAMLI ASRDA TIL VA IDENTIFIKATSIYA: IJTIMOY MEDIA, ONLINE MULOQOT VA TILDAN FOYDALANISH.**LANGUAGE AND IDENTITY IN THE DIGITAL AGE: SOCIAL MEDIA, ONLINE COMMUNICATION AND LANGUAGE USE.****ЯЗЫК И ИДЕНТИЧНОСТЬ В ЦИФРОВУЮ ЭРУ: СОЦИАЛЬНЫЕ СЕТИ, ОНЛАЙН-ОБЩЕНИЕ И ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЯЗЫКА.****Quldashev Nizomidin Axmadaliyevich**

Farg'ona davlat universiteti tilshunoslik kafedrasasi dotsenti

Annotatsiya

Ushbu maqolada bugungi raqamli asr, undagi ijtimoiy media hayoti, online muloqotlar, insonlarning ijtimoiy hayotdagi tildan foydalanishi yoritib berilgan. Unda raqamli makonlarning, shaxslarning o'ziga xosligini shakllantirishdagi o'zgaruvchan roli va til shaxsiy qadriyatlar, e'tiqodlar va madaniy kelib chiqishini ifodalash vositasi bo'lib xizmat qilishi muhokama qilinadi. Maqolada, shuningdek, emoji'lar, memlar va internet jargonlari kabi yangi lingvistik shakllarning paydo bo'lishi va ularning ijodiy va nozik onlayn muloqotni ta'minlashdagi ahamiyati ta'kidlangan.

Abstract

This article describes today's digital age, social media life in it, online communication, people's use of language in social life. It discusses the changing role of digital spaces in shaping individual identities and how language serves as a vehicle for expressing personal values, beliefs, and cultural origins. The article also highlights the emergence of new linguistic forms such as emojis, memes and internet slang and their importance in enabling creative and sensitive online communication.

Аннотация

В данной статье описывается современный цифровой век, жизнь в социальных сетях, онлайн-коммуникация, использование людьми языка в социальной жизни. В нем обсуждается меняющаяся роль цифровых пространств в формировании индивидуальной идентичности и то, как язык служит средством выражения личных ценностей, убеждений и культурного происхождения. В статье также подчеркивается появление новых языковых форм, таких как смайлики, мемы и интернет-сленг, а также их важность для обеспечения творческого и деликатного онлайн-коммуникации.

Kalit so'zlar: Raqamli texnologiya, internet, ijtimoiy media, onlayn muloqot, iqtibos, kommunikatsiya, platform.**Key words:** Digital technology, internet, social media, online communication, quote, communication, platform.**Ключевые слова:** цифровые технологии, Интернет, социальные сети, онлайн-коммуникация, цитата, общение, платформа.**KIRISH**

Raqamli texnologiyalarning hayotimizga kirib kelishi bilan, internet va ijtimoiy media platformalari jamiyatning kundalik faoliyatiga, o'zaro aloqalariga va tilga bo'lgan munosabatini keskin o'zgartirdi. Bugungi kunda, tildan nafaqat kommunikatsiyaning asosi sifatida, balki shaxsiy va ijtimoiy identifikatsiya vositasi sifatida ham foydalanilmoqda. Shu sababli, ijtimoiy media va onlayn muloqotlarda tilning roli alohida ahamiyat kasb etadi. Ijtimoiy media – bu odamlar o'z fikrlarini, qarashlarini, rasm va videolarini, shuningdek, boshqa turli xil kontentlarni baham ko'radigan va ulashadigan onlayn platformalardir. Facebook, Instagram, Twitter, Tik-Tok kabi platformalar odamlar o'rtasida tezkor va qulay muloqot qilishni ta'minlaydi. Biroq, bu platformalar shuningdek, yangi til va kommunikatsiya usullarining shakllanishiga ham olib keldi. Onlayn muloqotning o'ziga xos xususiyati shundaki, unda odamlar tez-tez yozma til orqali o'zaro aloqada bo'lishadi. Ijtimoiy media platformalarida o'z fikrini bildirishda faqat so'zlar emas, balki emoji, GIFlar, hashtaglar va boshqa vizual elementlar ham muhim ahamiyat kasb etadi. Bu turdagi

TILSHUNOSLIK

muloqot usullari, foydalanuvchilarga aniq va tezkor ravishda o'zlarini ifoda etish imkonini beradi, shu bilan birga, tilning yangi shakllari va stilistik xususiyatlari yaratiladi.

Biz zamonaviy davr – raqamli texnologiyalar asrida yashayapmiz. Zamon barobarida insonlar ham ancha o'zgarib, zamonaviylashib bormoqda. Bugungi raqamli asrda bizning muloqot qilish va o'zimizni ifoda etish uslubimizga ijtimoiy media va online platformalar katta ta'sir ko'rsatdi. Ushbu raqamli asr nafaqat insonlarni bir-biri bilan o'zaro munosabatlarini o'zgartirib yubora oldi, balki barchaning shaxsiyatini shakllantirishda va o'zlarini hamda boshqalarni qanday qabul qilishda muhim rol o'ynay boshladi. Hozirda barchaning ijtimoiy hayotida o'z shaxsiy o'rinlari mavjud, masalan ijtimoiy tarmoqda rasmiy va rasmiy bo'lmagan shaxsiy va ommaviy bloglar (masalan, "Yosh kitobxon", "Iqtiboslar" "book_blog", "rmblog1" kabi), ommaviy va boshqa turdagi ma'lumot almashish holatlari mavjud. Bularning barchasi orqali insonlar fikrlarini keng ommaga chiroyli holatda yetkazib berishga harakat qilishmoqda, bu yaxshi holat. Ammo shunday ijobiy ta'sirlar barobarida salbiy holatlar ham yo'q emas.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METOD

Til – ijtimoiy hodisa. U insonlarning o'zaro muloqotga kirishuviga va munosabatda bo'lishiga xizmat qiladi⁸⁰. Til har doim jamiyatdagi insonlarning, bizning fikrlarimiz, his-tuyg'ularimiz va e'tiqodlarimizni ifodalash uchun kuchli vosita bo'lib kelgan⁸¹. Raqamli sohada tildan foydalanish yanada murakkab va nozik masala bo'lmoqda, chunki biz turli xil onlayn platformalarda (Telegram, Instagram, Whatsapp, Youtube kabi) va turli jamoalar bilan muloqot qilmoqdamiz. Facebook, Twitter, Instagram va TikTok kabi ijtimoiy media platformalari odamlar o'zlarining onlayn personajlarini yaratishi va boshqarishi mumkin bo'lgan virtual manzillarga aylandi. Tildan foydalanish orqali foydalanuvchilar o'zlarining shaxsiyatlarini qurishlari, o'zlarining qadriyatlarini va e'tiqodlari haqida xabar berishlari va o'xshash manfaatlarga ega bo'lgan boshqalar bilan bog'lanishlari mumkin. Biz onlayn ishlatadigan til nafaqat shaxsiy identifikatorlarimizni, balki madaniy kelib chiqishimiz, ijtimoiy mavqeimiz va mansubligimizni ham aks ettiradi. Bundan tashqari, raqamli landshaft, emojilar, memlar, hashtaglar va internet jargonlari kabi tildan foydalanishning yangi shakllarini keltirib chiqardi. Ushbu lingvistik yangiliklar onlayn muloqotning ajralmas qismi bo'lib, foydalanuvchilarga hissiyotlar, hazil va ijtimoiy sharhlarni ijodiy yo'llar bilan yetkazish imkonini beradi. Masalan,

Kulgichlar lingvistik to'siqlardan oshib o'tuvchi va foydalanuvchilarga o'zlarini vizual tarzda ifodalash imkonini beruvchi universal tilga aylandi.

Memlar raqamli asrda keng tarqalgan madaniy hodisaga aylandi, bu esa zamonaviy madaniyat va til evolyutsiyasiga sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Memlarning ba'zi keng tarqalgan turlari quyidagilardan iborat:

Rasm makrolari. Tasvir makrolari - bu memning bir turi, u hazil yoki istehzoli tasvir bo'lib, unga satirik burilish qo'shiladi. Tasvir makrolariga misol sifatida "Men cheeseburger yeyishim mumkin" seriyasi va "Omadsiz Brayan" memlarini aytish mumkin⁸².

Video: Memlar, shuningdek, "Harlem" memlari kabi qisqa videolar yoki animatsiyalar shaklida ham bo'lishi mumkin. Masalan: "Chayqash" va "Nyan mushuk"⁸³

Matnli memlar: Matnli memlar - bu tildan kulgili yoki satirik effektlarni yaratish uchun foydalanadigan memlar, masalan, "Tinchlaning va davom eting" memlari va "Bu yaxshi" komikslari.⁸⁴

MUHOKAMA

Raqamli asrda tildan foydalanishni yo'lga qo'yayotganimizda, biz tildan online qanday foydalanishimiz va u boshqalar bilan o'zaro munosabatlarimizga qanday ta'sir qilishini yodda tutishimiz muhimdir. Online muloqotimizda hurmat, hamdardlik va madaniyatni rivojlantirish orqali biz boshqalarga tildan qanday usulda foydalanishni, o'z fikrlashimiz va madaniyatimizni ko'rsatishimiz hamda o'zimizning shunday holatimiz, ya'ni madaniyatimiz, dunyoqarashimiz, o'zimizni tutishimiz bilan qolganlarga o'rnak bo'lishimiz kerak.

⁸⁰ Xolmanova Z. T. Tilshunoslikka kirish. Toshkent – 2007.

⁸¹ <https://www.namviib.uz/oz/news/uzligimiz-timsoli-ona-tilim>

⁸² Knobel, Michele, and Colin Lankshear. "A New Literacies Sampler." Peter Lang, 2007

⁸³ Milner, Ryan M. "Pop Culture Freaks: Identity, Mass Media, and Society." Routledge, 2014.

⁸⁴ Hikmat Mashrab o'g'li / Raqamli asrda memlarning madaniy va lingvistik ta'siri. 2023-yil

NATIJALAR

Raqamli asrda ijtimoiy media va onlayn muloqot tilda yangi imkoniyatlar va muammolarni keltirib chiqardi. Til faqat odamlar o'rtasida aloqa vositasi bo'lib qolmay, balki shaxsiy va guruh identifikatsiyasining muhim elementi bo'lib xizmat qiladi. Internetda til va muloqotning yangi shakllari odamlarning ijtimoiy, madaniy va siyosiy o'zgarishlarga qanday moslashayotganini ko'rsatadi. Bugungi kunda til nafaqat kommunikatsiyaning vositasi, balki ijtimoiy identifikatsiyaning muhim qismini tashkil etadi.

XULOSA

Shu bois, tildan ongli ravishda foydalanish, raqamli dunyoda o'z o'rnini topishda muhim ahamiyatga ega. Raqamli asrda til va o'ziga xoslik bir-biri bilan chambarchas bog'liq, chunki ijtimoiy media, online muloqot va tildan foydalanish biz o'zimizni va boshqalarni qanday qabul qilishimizni shakllantirishda davom etmoqda. Bizni chegaralar orqali bog'lash, ilhomlantirish va birlashtirish uchun tilning qudratini o'zlashtirib, biz ijobiy ijtimoiy o'zgarishlarni qo'llab-quvvatlash va adolatli, madaniyatli online dunyoni yaratish uchun raqamli platformalar salohiyatidan foydalanishimiz mumkin.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Xolmanova z. T. Tilshunoslikka kirish. Toshkent – 2007.
2. Knobel, michele, and colin lankshear. "a new literacies sampler." peter lang, 2007
3. Milner, ryan m. "pop culture freaks: identity, mass media, and society." routledge, 2014.
4. Hikmat mashrab o'g'li / raqamli asrda memlarning madaniy va lingvistik ta'siri. 2023.
5. <https://www.namviib.uz/uz/news/uzligimiz-timsoli-ona-tilim>.
6. Quldashev, N. (2020). Навоийнинг сўз қуввати. *Ilmiy xabarlar*–
7. Научный вестник. Фергана.
8. Quldashev, N. A. (2020). Agnonym differences in names. The american journal Of interdisciplinary innovations and research, 2(11), 164-168.
9. Қўлдашев, Н. А. Тил ҳодисаларига экологик ёндашув. Ученый XXI века учредители: общество с ограниченной Ответственностью коллоквиум, (2), 22-24.
10. Quldashev, N. (2020). Nutqiy mukammallik va nutqiy Jinoyat. Toshkent davlat pedagogika universiteti ilmiy-Axborotlari ilmiy-nazariy jurnali.
11. Quldashev, N. (2020). Lingvoekologiya: til va nutq sofligining nazariy masalalari. Toshkent davlat pedagogika universiteti ilmiy axborotlari ilmiy-nazariy jurnali.